

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἀρχὴ ὑπὸ ἄλλου: Μόνο ἀρχινιστὰ καλὰθια μπορεῖ νὰ πλέξη. Ἀρχινιστὸ κέντημα.

ἀρχινιστής ὁ, Λεξ. Αἰν. ἀρχινστής Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρχινίζω, δι' ὃ ἰδ. ἀρχινῶ.

Ὁ προεξάρχων ἐνθ' ἄν.: Κανονάρχα τὰ κάλαντα 'ς τοῦ Ν'κουλέλλ' τὸν ἀρχινστή πὺν ἤξιρι γράμματα, ἀμ' εἶχι μιὰ φουνή π' ράγ'ζι καρδιές (ἐκ διηγ. πὺν = ποῦ δὲν) Λέσβ.

ἀρχινός ἐπίθ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) ἀρχινός Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχή καὶ τῆς καταλ. -ινός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. παρ' ὅ καὶ πληθ. ἀρχινοί = οἱ προγενέστεροι.

1) Ἀρχικός, πρῶτος Πελοπν. (Μάν.) 2) Πρωτόπαιρος Πελοπν. (Λακων.) Σύμ.: Βόδια ἀρχινὰ Λακων. Συνών. ἀρχάριος Α 1.

ἀρχινῶ σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.) ἀρχ'νῶ βόρ. ἰδιώμ. ἀρχινῶ Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀρχινῶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀρχινῶ Κάλυμν. Μεγίστ. κ.ά. ἀρχινῶ Ἀπουλ. ἀρχ'νῶ Σαμοθρ. ἀρχινῶ σύνηθ. ἀρχινῶ Πελοπν. (Λεντεκ. Μάν. Παππούλ.) κ.ά. ἀρχ'νάου βόρ. ἰδιώμ. ἀρχινῶ Κεφαλλ. Κύπρ. Σύμ. Τῆλ. Χίος κ.ά. ὀρχινῶ Ρόδ. Σύμ. ἐρχινῶ Ρόδ. ἀρχινῶ Κεφαλλ. ἀρχινῶ Εὐβ. (Λύλωνάρ. Κονίστρ.) ἀρχινῶ Κύπρ. ἀρχινῶ Ἀπουλ. ἀρχινῶ Ἀπουλ. ἀρχινῶ Ἀπουλ. ἀρχινῶ Ἀπουλ. ἀρχινῶ Μακεδ. (Καστορ.) Στερελλ. (Λοκρ.) ὀρχινῶ Α.Ρουμ. (Καρ. Μεσημβρ. Σωζόπ.) Θράκ. (Σουφλ. κ.ά.) Μακεδ. (Γαλατ. Κοζ. Σιάτ. κ.ά.) Στερελλ. (Λοκρ.) ὀρχινῶ Σύμ. ἀρχινῶ Ἡπ. (Ζαγόρ.) Σύμ. ἀρχινῶ Ἡπ. ἀρχινῶ πολλὰχ. ἀρχινῶ Ἡπ. Τσακων. ἀρχινῶ Τσακων.

Τὸ μεσν. ἀρχινῶ, ὃ ἐκ συμφύρ. τοῦ ἀρχίζω καὶ ὀρχινῶ, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ ὀρχινῶ < ὀρχινῶ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,293. Ὁ τύπ. ἀρχινῶ καὶ παρὰ Δουκ. (λ. ἀρχινῶ). Περί τοῦ τύπ. Σαμοθρ. ἀρχ'νῶ ἰδ. ΑHeisenberg ἐν Ἀφιερ. εἰς ΓΧατζιδ. 95.

Κάμνω ἀρχήν, ἀρχίζω σύνηθ. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: Ἀρχινῶ νὰ γελῶ - νὰ κλαίω - νὰ παίζω - νὰ τρώω κττ. Ἀρχινῶ τὸ γέλιο - τὸ παίξιμο - τὸ τραγούδι κττ. Ἀρχινῶ τὴ δουλειὰ ἢ νὰ κάνω δουλειὰ κττ. σύνηθ. Ἀρχινῶ νὰ ξεσταχιάξῃ τὸ ἔννημα Νάξ. Ἐρχινῶ νὰ ἀμάχημα αὐτόθ. Ἀρχίρησ κ' ἔλεγε τὸ παραμῦθι Σύμ. Χίρησε νὰ τοῖς ρωτᾶ - νὰ δῆνε παρακαλῇ κττ. Σωζόπ. Χίρ'σε νὰ σταναχωρεῖται αὐτόθ. Ἀρχίρ'κι νὰ βρέξῃ Ἡπ. Χίρ'σι νὰ τὸν βρέξῃ (ὕβριζι) Μακεδ. Χίρ'σι νὰ κλαίῃ Θράκ. Ἐρχίνεσεν τὴν τραγωδίαν - νὰ χορεύ' κττ. Χαλδ. Θ' ἀρχινῶμε νὰ θεμελιώσωμε Κύθηρ. Ἀ σάτη ἀρχινῶ τὰ βάρματα (ἢ κόρη ἤρχισε τὰ κλάματα) Τσακων. Ἀρχινῶ φωνιάντου (ἤρχισε νὰ φωνάζει) αὐτόθ. Ἀρχίρ'κι οὐ μάλιστα Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θ' ἀρχινῶ νὰ γένεσιν αὐτόθ. Ἐρχινῶ τὸν πόλεμος Κύπρ. Μονομῆς ἐρχινῶσιν οἱ ἐτοιμασίαι τοῦ ἁμῶν Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἡ ἔχρητα ἀρχινῶσιν Κεφαλλ. Δουλειὰ ἀρχινῶσιν σύνηθ. || Φρ. Τὸν ἀρχίνῶ 'ς τοῖς βροσέσιν - 'ς τὸ ξύλο - 'ς τὰ χαστούκια (ἤρχισε νὰ τὸν ὑβρίζει), νὰ τὸν δέρῃ με ξύλο, με γροθιές) σύνηθ. Τ'ν ἤρχαν ἀρχινῶ (ἐπὶ νεάνιδος μὴ εὐρεθείσης παρθένου) Ζαγόρ. || Ἄσμ.

Ἀν ἀρχινῶ τσαι τὰ πῶ τὰ πάθη μου τραούδια, ἢ μαύρη γῆ μαραινεται, δὲ βγάξει πλεὶς λουλούδια Θήρ. (Οἶα).

Χιρῶ δμπερὸς νὰ πάγω, | χιόνια καὶ βροχές, γυρῶ ὀπίσ' καὶ χ'τάζω, | ἥλιος καὶ ξαστεριές

Καρ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. Ρ στ. 3619 (ἐκδ. JSchmitt) «κι ἀρχίνησε ὁ νέος καιρὸς ἀπὸ τὸν Μάρτιον

μῆναν, | ὅπου ἀρχινῶ νὰ κηλαδοῦν τὰ λέγουσιν ἀηδόνια». Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχάζω.

***ἀρχιπαίδιος** ὁ, ἀρχιπαίδιος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. παίδιος.

Πρῶτος μεταξὺ τῶν παίδων, ἀρχηγὸς τῶν παίδων: Ἡμῶν παίδιος τῆς ἀρχιπαίδιος τῶν παίδων τῶν παλληκάρων (ἐξ ἐπιδ. κατὰ πόνου βοός).

ἀρχιπαλληκαρᾶς ὁ, ΔΒουτυρ. Μὲς στοὺς ἀνθρώποφ. 117.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. παλληκαρᾶς.

Ὁ πρῶτος τῶν παλληκαριῶν, τῶν γενναίων, συνήθως σκωπτικῶς: Ἀρχισε νὰ κἀν τὸν ἀρχιπαλληκαρᾶ. Πβ. ἀρχιπαλλήκαρος.

ἀρχιπαλλήκαρο τό, ΚΠαλαμ. Τραγούδ. πατρ. 33.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. παλληκαρί.

Τὸ πρῶτο παλληκαρί: Ποίημα.

Στὴ μέση, ἀρχιπαλλήκαρο, σκορπᾶ κάθε ματιὰ του, γυροῦ τοῦ σπίνθες λεβεντιάς, πέρα φωτιῆς θανάτου.

Συνών. πρῶτοπαλλήκαρο.

ἀρχιπέλαγο τό, Α.Ρουμ. (Σωζόπ.) κ.ά. ἀρχιπέλαγο Κεφαλλ. Πελοπν. (Μάν.) Προπ. (Ἀρτάκ. Μηχαν.) ἀρχιπέλαος ὁ, Παξ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. πέλαγο. Τὸ ἀρχιπέλαγο ἐκ τοῦ Ἰταλ. *arceipelago*. Τὸ ἀρσεν. ἀρχιπέλαγος καὶ παρὰ Σομ. Περί τοῦ γεωγραφικοῦ ὄν. Ἀρχιπέλαγος ἰδ. Κ᾽Αμαντ. ἐν Ἑλλην. 10 (1937,8) 130 κέξ.

1) Εὐρεῖα θάλασσα, ἀνοικτὸν πέλαγος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ὅρμους καὶ λιμένας Α.Ρουμ. (Σωζόπ.) Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Μάν.) Προπ. (Μηχαν. Πάνορμ.) κ.ά.: Ἄσμ. Ὡς τοὺς οὐρανοὺς τὸ διάζονταν, 'ς τοὺς κάμπους τὸ τυλιόσε καὶ μέσα 'ς τ' ἀρχιπέλαγο στήνει τὸν ἀργαλειό της Μηχαν.

Ἐδῶ 'ς τὸν ἀρχιπέλαο 'σάν τί φιλεῖ γυρεύεις;

Παξ. 2) Ἐπιρρηματ., εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν Πελοπν. (Μάν.): Ἐβγήκανε ἀρχιπέλαγο.

ἀρχιπιστικός ὁ, ἰδ. ἀρχι- 1 α.

ἀρχισατανᾶς ὁ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. σατανᾶς.

Ὁ λίαν ἐπίβουλος, ραδιοῦργος καὶ πονηρὸς ἄνθρωπος.

ἀρχισι ἢ, Κίμωλ. Ρόδ. κ.ά. ἀρχισι Κρήτ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρχίζω.

Ἀρχή, ἔναρξις, ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ὡς τὴν ξύφαισι, 'ς τὴν ἀρχισι, ὁ ἀγαπῶς μὴν λάχῃ, μόνε 'ς τὴν μέση τοῦ παννιοῦ ποῦ τραγουδεῖ καὶ φαίνει

Κίμωλ.

Καὶ φέρνει μας τὸ μήνυμα | πῶς εἶναι ἄνοιξι καιροῦ καὶ ἀρχισες καλοκαιριοῦ

Ρόδ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχασι.

ἀρχισμα τό, Θράκ. (Αἰν.) Χίος κ.ά. ἀρχισμαν Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀρχισμα Θράκ. (Αἰν.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρχίζω.

Ἀρχισι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Ἐχει ὦραν τὸ ἀρχισμα καὶ τὸ καλανάρχισμα (καιρὸς παντὶ πράγματι) Χίος.

ἀρχισπορὰ ἢ, Πελοπν. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. σπορά.

Ὁ χρόνος καθ' ὃν ἀρχίζει ἡ σπορά.

ἀρχισπορίζω Πελοπν. (Ἀράχ. Βαμβακ. Γορτυν. Δημητσάν. Οἶν.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχισπορά.

Ἀρχίζω νὰ σπείρω ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Ὅταν θέλῃ ἀρχισπορίσει, | καὶ θέλει λησμονήσει,
τὰ τσαρούχια του 'ς τὴ φράχτη, | τὰ ποδάρια του 'ς τὴ στάχτη
Γορτυν.

Ὁ Γιάννης ἀρχισπόριζε 'ς ἓνα πλατὺ χωράφι

Δημητσάν.

ἀρχιστράτηγος ὁ, λόγ. κοιν. ἀρχιστράτους βόρ.
ιδιῶμ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀρχιστράτηγος.

1) Ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ λόγ. κοιν. 2) Ὁ ἀρχηγὸς
τῶν ἀγγέλων Μιχαὴλ Πελοπν. (Βούρβουρ.): Ἄσμ.

--Κ' ἐκεῖ δὲν ἐφοβήθηκα σὰν τούτηνε τὴν ὥρα,
ποῦ εἶδα τὸ Χάρω ζωντανό, τὸ Χάρω καβαλλάρι,
ποῦ εἶδα τὸν ἀρχιστράτηγο μὲ τὸ σπαθὶ 'ς τὸ χέρι.

Συνών. ἄγι - Στράτηγος 1. 3) Ὁ μὴν Νοέμβριος
διὰ τὴν ἐν αὐτῷ τελουμένην ἐορτὴν τῶν Ταξιαρχῶν Λέσβ.

Συνών. ιδ. ἐν λ. ἄγι - Στράτηγος 2.

ἀρχισυμπέθερος ὁ, ιδ. ἀρχι- 1 α.

ἀρχιτεμπέλης ὁ, ιδ. ἀρχι- 1 β.

ἀρχιτεμπελιά ἡ, ιδ. ἀρχι- 2 α.

ἀρχιτεχνίτης ὁ, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. τεχνίτης.

1) Ὁ πρῶτος ἢ ὁ προϋστάμενος τῶν τεχνιτῶν λόγ.
σύνηθ. 2) Ἀριστοτέχνης λόγ. σύνηθ.: Ποίημ.

Ὁ στρατιώτης ὁ Ἕλληνας λογιέται ἀρχιτεχνίτης
κάθε μαλῆς, κάθε χτυπιᾶς, κάθε ὄπλου, κάθε νίκης
(μαλῆς = μαλώματος, μάχης) ΚΠαλαμ. Φλογέρ. βασιλ. 59.

ἀρχιτέχτως ὁ, Κέρκ. (Νύμφ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀρχιτέκτων.

Ὁ πρῶτος τῶν τεκτόνων: Πήγαινε λοιπὸν νὰ φέρῃς ἓνα
μάστορα, χτίστη, ἀρχιτέκτων (ἐκ παραμυθ.)

ἀρχιτέλιγκας ὁ, σύνηθ. ἀρχιτέλιγκας Ἡπ. (Κού-
ρεντ.) ἀρχιτέλ'γας βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. τσέλιγκας.

1) Ἀρχιποιμήν. 2) Ὁ ἀνώτερος τῶν ποιμένων, ὅταν
ἐνωθοῦν πολλὰ ποίμνια διαφόρων κτητόρων.

ἀρχιφύλακας ὁ, ιδ. ἀρχι- 1 α.

ἀρχιχρονιά ἡ, κοιν. ἀρχιχρονᾶ Πόντ. (Κερασ.) ἀρ-
χιχρονᾶ Κάρπ. κ. ἀ. ἀρχιχρογία Τσακων. ἀρσιχρονιά
Ἀμοργ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. χρονιά.

1) Ἡ ἀρχή, ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ ἔτους κοιν.: Καλὴ μέρα,
καλὸ χρόνο, καλὴ ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά! (εὐχὴ κατὰ τὴν
πρώτην τοῦ ἔτους) Ἀνδρ. || Ἄσμ.

Ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος
(ὁ πρῶτος τυπικὸς στίχος τοῦ ἔθ. τῶν καλάνδων) κοιν.

2) Ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου (ὡς ἀρχὴ τοῦ ἐκ-
κλησιαστικοῦ ἔτους) Εὐβ. Κάρπ. Πάτμ. Καλὴ σας ἀρχιχρο-
νιά! (εὐχὴ δι' ἧς προσαγορεύουν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι
τοὺς νεογάμους κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην) Πάτμ.

Πβ. πρωτοχρονιά.

ἀρχιχρονιάτικα ἐπίρρ. πολλαχ. ἀρχιχρονιάτικο
ἐνιαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρχιχρονιάτικος.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἔτους.

ἀρχιχρονιάτικος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχιχρονιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιάτικος. Παρὰ Σομ. ὁ πληθ. τοῦ οὐδ. ἀρχιχρονιάτικα.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἀρχιχρονιάν, ἡ ὁ γινόμενος
κατὰ τὴν ἀρχιχρονιάν ἔνθ' ἀν.: Ἀρχιχρονιάτικο δῶρο
Λεξ. Δημητρ. Τζόγος ἀρχιχρονιάτικος (χαρτοπαιξία μὲ μεγάλα
χρηματικά ποσά) αὐτόθ. 2) Τὸ οὐδ. οὐσ., δῶρον πρω-
τοχρονιάτικον Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἀ.

ἀρχιψεύταρος ὁ, ιδ. ἀρχι- 1 β.

ἀρχιψεύτης ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἀρχι- καὶ τοῦ οὐσ. ψεύτης.

Ἀρχιψεύταρος, ὁ ιδ.

ἄρχομαι Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. ἄρχομαι.

Κάμνω ἀρχήν, ἀρχίζω: Ἄσμ.

Ἀρχετ' ὁ νεὸς καὶ τὴ φιλεῖ κι ἄρχετ' ὁ θεὸς κ' ἐβρόδα.

Ἀρχοῦνται καὶ χαρίζουνε ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδν
κι ἀπὸ τὸ βράδ' ὡς τὸ ταχὺ κι ὡς τ' ἄλλο μεσημέρι.

Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀρχάζω.

ἀρχοντάδικα ἐπίρρ. Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρχοντάδικος.

Κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς ἄρχοντα. Συνών. ἀρ-
χοντᾶτα, *ἀρχοντιακά, ἀρχοντικά, ἀρχοντικᾶτα,
εὐγενικά.

ἀρχοντάδικος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀρχοντᾶδ'κους Θράκ.
(Ἀδριανούπ.) ἀρχοντᾶδ'κους Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας παρὰ τὸ θέμα τοῦ πληθ.
ἀρχοντᾶδες.

Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἄρχοντα, τὸν εὐγενῆ, τὸν πλούσιον:
Σπίτ' ἀρχοντᾶδ'κον Ἀδριανούπ. Ἀρχοντᾶδ'κα πράματα
Λέσβ.

ἀρχονταίνω Μύκ. ἀρχονταίνω Μεγίστ. Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρχοντας.

Γίνομαι πλούσιος ἔνθ' ἀν.: Ἡρχοντᾶνε οἱ δεῖνα Μύκ.
|| Παροιμ.

Ποῦ πειρᾷ γὰρ νὰ ἴρχοντᾶν | μόν' ἡ πείνα τοῦ πομένει
Ρόδ. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀρχοντένω.

ἀρχοντάκι τό, ἀμάρτ. ἀρχοντᾶκ' Προπ. (Πάνορμ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἄρχοντας.

Υἱὸς πλουσίου. Συνών. ἀρχοντογεός, ἀρχοντό-
παιδο, ἀρχοντόπουλλο 1, πλουσιόπαιδο.

ἀρχονταλίκι τό, Ἀθ. Θήρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)
ἀρχονταλίκ' Στερελλ. (Ἀράχ.) ἀρχονταλίκ' Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχονταρίκι κατὰ σύμφυρ. τῆς Τουρκ.
καταλ. - λίκι.

1) Τὸ μέρος ἢ διαμέρισμα μοναστηρίου ὅπου φιλοξε-
νοῦνται οἱ ξένοι Ἀθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Σάμ Στερελλ.
(Ἀράχ.) Συνών. ξενῶνας. 2) Ἡ τάξις τῶν ἀρχόν-
των Θήρ. Συνών. ἀρχοντολογιά, ἀρχοντολόι.

Πβ. ἀρχονταρίκι.

ἀρχονταναγιωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀρχονταναγιω-
μένος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρχοντας καὶ τοῦ ρ. ἀναγιών-νω.

Ὁ ἐντὸς ἀρχοντικῶν αἰθουσῶν ἀνατραφεῖς. Συνών.
ἀρχοντανάγιωτος.

ἀρχοντανάγιωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀρχοντανάγιωτος
Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρχοντας καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀνάγιω-
τος < ἀναγιών-νω.

Ἀρχονταναγιωμένος, ὁ ιδ.

ἀρχονταναθρέφω Λεξ. Δημητρ. Μετοχ. ἀρχοντα-
ναθρεμμένος σύνηθ. ἀρχονταναθρεμμένος Κρήτ. κ. ἀ. ἀρ-

